A°. 1848. N°. 205.

ARNHEMSCHE COURANT

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is ƒ 5 in de drie maanden.

DINGSDAG 3 OCTOBER.

De prijs der Advertentiën is, van één tot *vijf* regels, ƒ 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Konstantinopel, 13 *sept.* Wederom heeft hier een brand gewoed. In Pera liggen weder 200 huizen en in de stad zelve 1000 huizen in de asch. De brand is in Tepe-Baschi in de paardestallen uitgebarsten, en heeft, hoewel er geen wind was, 5 à 6 uren voortgewoed. Men begroot de schade op 50 millioen piasters.

RUSLAND.

Petersburg, 23 *sept.* De cholera is bijna geheel verdwenen, en algemeen houdt men het er voor dat zij gedurende dit jaar geen ernstiger karakter gehad heeft dan in 1831. In de eerste 17 dagen stierven hier niet minder dan 7,500 personen. Veel verderfelijker dan de ziekte was de plotselinge schrik, welke zich vooral van de behoeftige bevolking had meester gemaakt. Niet minder dan 100,000 dezer menschen ontvlugtten de stad, zonder levensmiddelen, ja, gedeeltelijk zelfs zonder kleeding; zij verspreidden zich in de omstreken, alwaar zij door de dorpelingen met afschuw werden teruggewezen. Zonder huisvesting en zonder voedsel, zijn zij bij duizenden door gebrek omgekomen, zoodat zelfs de wegen op sommige plaatsen, wegens de menigte lijken, niet meer konden gebruikt worden. Onzeker is het hoeveel er op deze wijze zijn omgekomen, doch zekerlijk veel meer dan er in de stad aan de cholera bezweken, hoewel er, toen zij het hevigst woedde, dagelijks 1500 stierven. Alle openbare werken zijn gestaakt. De keizer voorkwam, zoo als gewoonlijk, door zijne tegenwoordigheid, kalmte en vastberadenheid, de rustverstoringen, die bij zulke gelegenheden maar al te dikwijls voorvallen.

DUITSCHLAND.

In de zitting der Nationale Vergadering te Frankfort van den 28sten dezer is een voorstel van den afgevaardigde *Zimmermann* uit Spandau, om den staat van beleg en de krijgswet in het gebied der vrije stad Frankfort op te heffen, met 286 tegen 110 stemmen, als van geen dringenden aard zijnde, afgestemd geworden.

Frankfort, 29 *sept.* Omtrent de gebeurtenissen te Baden verneemt men nog het volgende: Uit Karlsruhe wordt van den 28sten geschreven, dat *Strüve* ten 1 ure van dien dag veroordeeld werd om doodgeschoten te worden, en dat dit vonnis den volgenden dag ten 10 ure ten uitvoer gelegd zoude worden. Uit het Kanderthal wordt een levendig tafereel opgehangen van de groote gisting, welke in al de streken heerschte, door welke *Strüve* en zijne lotgenooten (waaronder zijne vrouw, zijn zwager en de bekende secretaris der republiek, de student *Blind*) gevoerd worden. Indien de gevangenen niet door een zoo sterk geleide vergezeld waren, waren zij voorzeker door de bewoners bevrijd geworden.

— Het met *Strüve's* plan in verband staande ontwerp van opstand in Wurtemberg, door den fabrikant *Rau* ontworpen, heeft almede een spoedig einde genomen. Het was dezen man wel is waar gelukt, in den avond van den 25sten eenige honderde personen bijeen te lokken, die den togt tegen Stuttgardt begonnen, maar reeds onder weg keerde het grootste deel uit eigen beweging terug. Reeds in den avond van den 26sten werd te Stuttgardt een bevel tot gevangenneming tegen *Rau* uitgevaardigd. *Rau* moet echter spoorloos verdwenen zijn; alle nasporingen omtrent zijn persoon waren tot dusver vruchteloos.

Weenen, 27 *sept.* Bijna al de dagbladen zijn heden verschenen zonder verslag van den Rijksdag te geven. Over de 60 dagbladschrijvers hebben bereids het protest aan den Rijksdag onderteekend. Alleen de gewezen minister von *Schwarzer*, redacteur der *Allg. Oesterr. Ztg.*, heeft dit geweigerd. De zaak maakt groot opzien onder het publiek.

Berlijn, 29 *sept.* In het begin der zitting van den Rijksdag van heden verklaart de heer *Temme* zijn voorstel in te trekken, over de promulgatie van de wet op de doodstraf. De heer *Ester* doet een voorstel, om de verordeningen van den generaal *Kaiser* en den overste *Engels*, te Keulen, te doen intrekken, den staat van beleg aldaar te doen opheffen en beide personen ter verantwoording te roepen. De heer *Parisius* dringt daarentegen aan op eene gemotiveerde orde van den dag, luidende als volgt: »In overweging, dat de vergadering nog niet in staat is, om de gebeurtenissen te Keulen juist te beoordeelen, en in afwachting dat het ministerie bij voortduring van den staat van beleg niet aarzelen zal, om onder mededeeling van de noodige stukken het besluit van de Nationale Vergadering uit te lokken, gaat de vergadering over tot de orde van den dag." Deze gemotiveerde orde wordt met 186 tegen 169 stemmen aangenomen.

— Tot heden middag zijn 15 cholera-gevallen aangegeven, totaal 1704, waarvan gestorven zijn 1012, genezen 302, in behandeling gebleven 390.

— Men verzekert, dat de Keizer van Rusland den 27sten september te Warschau wordt verwacht.

Keulen, 30 *sept.* Naar men verneemt zal de *staat van beleg* van Keulen den 4den october worden opgeheven. De *Neue Rheinische Zeitung* zal, volgens eene heden avond verschenen aankondiging, den 5den october weder verschijnen.

ENGELAND.

Londen, 27 *sept.* Dat hier te lande het vervoer over de spoorwegen belangrijk is, kan blijken uit den volgenden publiek gemaakten staat: In 1847 zijn over de verschillende spoorwegen vervoerd 47,484,194 reizigers, 500,000 stuks hoornvee, 100,000 paarden en 1,500,000 schapen. De opbrengst is geweest 8,500,000 £. Aan de spoorwegen werken ongeveer 218,800 werklieden.

Londen, 30 *sept.* Aan boord van het te Hull liggend Pruisisch schip *Pallas* zijn drie gevallen van cholera voorgekomen, die den dood tengevolge hadden. Dit schip was tijdens de blokkade der Elbe en der Pruisische havens, onder toezigt van een scheepstimmerman te Hull achtergebleven, terwijl de kapitein met de equipage huiswaarts keerden. Op vrijdag den 22sten september kwamen deze weder per stoomboot van Hamburg terug, in welke stad, gelijk bekend is, de cholera is uitgebroken. Op genoemden dag kwamen zij aan boord van de *Pallas* en in denzelfden nacht werd een man der equipage ziek aan de cholera; in weêrwil der spoedig toegediende geneeskundige hulp, overleed hij op zondag. Op dezen dag werd ook de kok ongesteld en stierf des maandags. De stuurman kreeg daarop de cholera en overleed nog dienzelfden dag. Een vierde persoon, die een aanval van de ziekte gehad had, was aan de betere hand. Dewijl door deskundigen genoegzaam bewezen is, dat deze gevallen waarlijk die van cholera waren, is de gemeenschap tusschen den *Pallas* en den wal verboden, tot zes dagen na de laatste herstelling of het laatste sterfgeval. Alleen de geneesheeren mogen aan boord komen.

FRANKRIJK.

In de zitting der Nationale Vergadering van den 28sten september zijn de beraadslagingen over het ontwerp van constitutie voortgezet. De artikelen 21 tot 26, alle betreffende de wijze van verkiezing der volksvertegenwoordigers, zijn nagenoeg zonder beraadslaging aangenomen. Ten aanzien van art. 27, luidende: »De kieswet zal bepalen welke publieke betrekkingen onvereenigbaar zijn met die van vertegenwoordiger", werden verscheidene amendementen voorgesteld, welke op verzoek der commissie tot redactie aan deze werden verzonden. De vergadering ging dienvolgens tot het 28ste artikel over, luidende als volgt: »De verkiezing zal plaats hebben departementsgewijze, in de hoofdplaatsen der kantons, door middel van stemlijsten." Ook ten opzigte van dit artikel werden verscheiden amendementen voorgesteld, en na eenige beraadslagingen werd de voortzetting der discussie tot den volgenden dag uitgesteld.

De vier vereenigingen, die in de Nationale Vergadering bestaan, hebben zich reeds in den avond van den 27sten bezig gehouden met het vraagstuk betreffende het Uitvoerend Bewind. De vereeniging der straat Taitbout wil volstrekt geen voorzitter der republiek, en heeft zich in zooverre aangesloten aan het voorstel van den heer *Grévy*, om het Uitvoerend Bewind aan de Nationale Vergadering op te dragen. Anderen willen aan deze alleen het regt geven om den president te benoemen, terwijl nog anderen den voorzitter door de algemeene verkiezingen benoemd willen zien.

Parijs, 29 *sept.* In de zitting der Nationale Vergadering van heden, werd een crediet van een millioen fr. goedgekeurd, voor onkosten der gevangenen.

Vervolgens werden de discussiën over het 28ste art. van het ontwerp der constitutie, betreffende de wijze om vertegenwoordigers te benoemen voortgezet. De heer *Bérard* stelde een amendement voor, en na dat de heeren *Freslon*, *Dufaure*, *de la Roche-Jacquelin* en *Lerembourre* het woord gevoerd hadden, werd het voorgestelde amendement van den heer *Bérard* met 528 tegen 271 stemmen verworpen.

Daarna vroeg de heer *Buvignier* dat de vergadering een dag zou bepalen, waarop hij het uitvoerend bewind over de Italaansche aangelegenheden zou interpelleren, daar volgens zijn gevoelen, het publiek door den langzaam en dubbelhartigen weg, welken de diplomatie aldaar had ingeslagen, ontevreden is. De minister van Oorlog verdedigde de handeling der diplomatie en zeide, dat er onderhandelingen dienaangaande geopend waren. De heer *Ledru Rollin* beweerde, dat er een groot onderscheid bestond tusschen de staatkunde ten opzigte der buitenlandsche mogendheden, door de provisionneele regering en die welke het gouvernement thans volgt. Hij eindigde zijne redevoering door te verklaren, dat alles in Europa zich tot den oorlog gereed maakt, daar men alle vrijheden poogt te onderdrukken. Na eene repliek van den minister van Oorlog, ging de vergadering tot de orde van den dag over.

Na eenige discussiën werd vervolgens het 28ste artikel van het ontwerp der constitutie aangenomen, en werden verschillende amendementen op het 29ste art. voorgesteld, door de vergadering verworpen.

— In de provinciën worden vele pogingen in legitimistischen geest gedaan. In de geestelijke gestichten zendt men gebeden ten hemel voor de troonsbestijging van *Hendrik V.* Een dezer gebeden is in handschrift in het departement der Aube in omloop en behelst onder anderen de volgende zinsnede: »Heere, verlos ons van die republikeinen, die de aarde verwoesten, verlos ons, zoo als gij voormaals onze vaderen gedaan hebt; zend uwen verdervenden engel, om ons van die monsters te bevrijden," enz.

— Wij ontvangen heden de volgende bijzonderheden omtrent het te Toulouse gehouden democratische banket:

»De prefect, die des morgens op de *Place du Capitole* reeds tegen hetgeen bij het banket zou voorvallen, scheen te willen protesteren, staat op om den volgenden toast in te stellen: »Aan de Nationale Vergadering!"

»Naauwelijks waren deze woorden gesproken of er ontstaat eene hevige beweging; op verschillende plaatsen hoort men roepen: *Neen! Weg er mede! weg er mede!*

»Daarop staat een burger op en stelt dezen toast in: »Aan generaal *Cavaignac!*"

»Op het hooren van dezen naam wordt er van verschillende kanten geschreeuwd en gefloten; de burger, die den toast had ingesteld, wil voortgaan: »Aan den broeder van *Godefroy Cavaignac!*" zeide hij; maar het geschreeuw en gefluit wordt hoe langer zoo erger.

»En de prefect, de maire en adjuncten, agenten van het openbaar gezag, waren *officiëel* tegenwoordig; zij zijn echter lijdelijke toeschouwers gebleven, en hebben niet begrepen, dat het hun pligt was zich te verwijderen, om op deze wijze tegen de beleedigingen aan de Nationale Vergadering en het Hoofd van het Uitvoerend Bewind toegevoegd, te protesteren.

»De avond bekroonde hetgeen des namiddags op de Boulingrin had plaats gevonden, op eene waardige wijze. Toen de maaltijd was afgeloopen, vormden de burgers, die het banket hadden bijgewoond, gevolgd door eene tallooze menigte nieuwsgierigen, een optogt. De maire had de kiesche oplettendheid dat gedeelte van het programma met de tegenwoordigheid der sappeurs en de muzijk der nationale garde, die zich aan het hoofd bevonden, op te luisteren.

» Gedurende dezen optogt hoorde men onophoudelijk de kreeten weêrgalmen van: *Leve Barbès!*

Leve la Montagne! Leve Robespierre! Leve Murat! Leve de guillotine! enz. De volgende verschrikkelijke bedreigingen werden gehoord: *Dood aan de rijken! Dood aan de priesters!* enz.; terwijl met dit afschuwelijk geschreeuw de kreeten: *Weg met Cavaignac! Weg met de Nationale Vergadering!* werden vermengd.

— Men zou gisteren in den waan hebben kunnen verkeeren dat er op den boulevard Montmartre een oploop plaats had. Proefnemingen om door de electriciteit eene verlichting te bewerkstelligen, hadden meer dan tien duizend nieuwsgierigen derwaarts gelokt. De stralen, boven van het hoogste huis zich naar alle kanten verspreidende, vielen op de menigte, die daardoor zoo helder verlicht was als op den vollen dag; doch iedereen moest wegens het helle licht onmiddellijk zijne oogen met de handen bedekken.

Hierin ligt de kiem van eene zeer gewigtige ontdekking: eene verlichting zonder verbranding en bijna kosteloos, waardoor men het gaz, met zijne lastige en kostbare toestellen en zijnen voor de gezondheid nadeelige werkingen kan ontberen.

De electrische straal geeft, over eene oppervlakte van verscheidene duizenden schreden in het rond, een veel sterker licht, dan het helderste maanlicht, maar het flikkert en vermoeit het gezigt. Het geeft aan de voorwerpen eene blaauwachtige tint, gelijk aan den weerschijn van het Bengaalsche vuur. Gisteren scheen de zegeboog, op het Carrousel, alwaar sedert eene maand alle avonden proeven genomen worden, van Carrarisch marmer en de bronzen paarden schenen van zilver te zijn. Het stilzwijgen der dagbladen omtrent zulk eenen gewigtigen vooruitgang der natuurkundige wetenschappen, kan, zonder het evenwel te regtvaardigen, alleen verklaard worden door de voorkeur, waarmede zij zich met de staatkunde bezighouden.

— Men leest in den *Bien public:*

Wij meenen een feit te moeten vermelden, dat niet zonder gewigt is en welks juistheid ons bewezen schijnt door aan de beste bronnen ontleende narigten. Wij willen spreken van de ontevredenheid, welke in de meeste der regimenten, waaruit het garnizoen van Parijs bestaat, heerscht. De soldaten klagen met reden dat zij slecht gekampeerd zijn en eene slechte voeding ontvangen, terwijl zij daarenboven eene uiterst moeijelijke dienst moeten verrigten. Zelfs het stroo ontbreekt hun en hunne tenten staan in het slijk. Het brood is zeer slecht, en, als eene proefneming, zoo als men dit noemt, heeft men aan verscheidene regimenten, en met name aan het 11de, eene soort van beschuit uitgedeeld, welker voedende kracht niet vermeerderd is door den langen tijd, dien het in de magazijnen heeft gelegen. Deze staat van zaken wordt nog verergerd door het misverstand, hetwelk tusschen de mobile garde en de regimenten van linie schijnt te bestaan. Hier bestaat een tweeledig gevaar, waarop wij de aandacht van het bestuur der republiek meenden te moeten vestigen.

— De *Presse* zegt, dat er ten opzigte van Venetië nog niets beslist is tusschen Oostenrijk en de bemiddelende mogendheden. Volgens dit blad, zou Oostenrijk in het *status quo* van Venetië toestemmen, onder voorwaarde dat er, gedurende de onderhandelingen geene hulp aan deze stad zal verleend worden, en dat zijne regten, volgens de tractaten van 1815, zouden geëerbiedigd worden.

— In de bibliotheek der vergadering is een klein zoogenaamd helsch werktuig ontdekt. Een beambte, *Pradier-Baijard*, heeft, bij het in orde zetten der boeken, in het vak van de linkerzijde der zaal, op een der boekenplanken achter de verzameling van wetten van den heer *Sireij*, twee kartonnen doozen ontdekt, in elke waarvan 700 wigtjes buskruid gevonden zijn van eene kleur, die doet denken, dat het niet uit de landsfabrijken voortkomt. Om de geringe hoeveelheid kruid, die zich in de doozen bevond, gelooft men niet dat de bedoeling was eene uitbersting, maar alleen die om brand te verwekken. Welke middelen de brandstichter zou aangewend hebben om het kruid te ontsteken wordt niet gemeld.

— De onlangs in de West-Indische koloniën benoemde vertegenwoordigers zijn te Parijs aangekomen en in de bijzalen der vergadering verschenen. De heer *Bory-Papy*, die een Mulat is, werd er met nieuwsgierigheid aangestaard.

— Onder de heden uit Italië ontvangen onrustbarende tijdingen behoort ook die, dat te Livorno een nieuwe opstand zou zijn uitgebarsten. Men zeide, dat de aannadering der Piemontesche regimenten, welke de Groothertog van Toskane tegen den Koning van Sardinië gevraagd had, om hem tegen den eersten Livorneschen opstand te hulp te komen, die nieuwe beweging had uitgelokt. Twee Piemontesche regimenten waren bereids aangekomen, één te Pisa en het ander te Lucca. De verbittering was te Livorno algemeen; alles liep er te wapen en men beraadslaagde over een plan van verdediging. Zoodanig luiden de berigten uit Livorno van den 22sten.

— Voor de Toskaansche regering doen zich echter nog andere moeijelijkheden op. De Hertog van Modena had, op aandrang van den Engelschen gezant, er in toegestemd, om Massa en Carrara voorloopig in handen van Toskane te laten; thans heeft hij zich echter bezonnen, en dreigt met de bezetting dier streken door het Oostenrijksche leger, indien de Groothertog van Toskane langer dralen mogt, hem weder in het bezit dier landen te stellen. Wanneer de Engelsche gezant den Hertog van Modena niet tot geduld zal kunnen bewegen, kan dit incident nog ernstige, niet te voorziene gevolgen hebben.

ITALIË.

In bijzondere berigten uit Parijs van den 28sten september leest men het volgende:

»Heden zijn alhier tijdingen uit Italië ontvangen. Volgens deze zou de Koning van Napels, alvorens de tusschenkomst der Engelsche en Fransche admiraals in de verwikkelingen met Sicilië aan te nemen, een soortgelijk voorbehoud voor zich bedongen hebben als Oostenrijk ten aanzien van het Lombardisch-Venetiaansch koningrijk. Hij heeft namelijk gevorderd, dat zijn regt om Sicilië te herwinnen niet betwist zou worden. Eerst nadat deze voorwaarde is toegestaan, zijn de admiraals *Parker* en *Baudin* toegelaten om tusschen beide te treden tot het tot stand brengen van een wapenstilstand. De Koning van Napels zou van het St. Petersburgsche kabinet de verzekering ontvangen hebben, dat, zoo eenige mogendheid gewapenderhand tusschen beide mogt treden ter bevrijding van Sicilië, Rusland insgelijks gewapenderhand ten behoeve van den Koning tusschen beide zou komen.

Rome, 27 sept. Men wil uit eene goede bron weten, dat de Rijksbestuurder van Duitschland aan Paus *Pius IX* een brief geschreven heeft, waarin hij verklaart, dat Oostenrijk voornemens was, van de Lombardische provinciën een, in zijn bestuur onafhankelijken Staat te maken, misschien ook wel met eigene Standen.

SPANJE.

Madrid, 24 sept. In den *Heraldo* van heden leest men het volgende: »Wanneer wij geene stellige berigten hadden omtrent de intrigues van den heer *Bulwer*, dan zouden de heen en terugreizen van dezen heer van Parijs naar Londen, zijne conferentiën met de hoofd-agenten der Montemolinistisch-republikeinsche vereeniging, de diensten, die hij hun bewezen en de relatiën, die hij hun verschaft heeft, reeds voldoende zijn, om ons te overtuigen, dat hij het is, die de draden der zamenzweringen leidt en in beweging brengt, welke op ons gebied plaats hebben. Maar er bestaan talrijke bewijzen die dezen persoon aanwijzen als den stichter van een groot aantal rampen, welke ons land teisteren. De papieren, welke in de handen van het gezag gevallen zijn, ten gevolge der gevangennemingen, welke de jongste oproeren noodzakelijk maakten, hebben zonderlinge zaken aan het licht gebragt. Thans kent men de avontuurlijke geschiedenis van zekere vreemdelingen, welke in ons land komen, het in gemeenschap stellen met de loges der vrij-metselaren en van deze betuigingen van gehoorzaamheid en verkleefdheid ontvangen."

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 30 sept. De aangekondigde wedstrijd van de *Nederlandsche Zeil- en Roei-Vereeniging* is heden morgen gehouden. Buiten verwachting is het heerlijkste en helderste weder en de meest gunstige wind den luister van dit feest komen verhoogen. Uit de sierlijk gedecoreerde tribune, door de leden met hunne dames bezet, weidde het oog met welgevallen over den uitgestrekten gulden waterspiegel, door een onnoemelijk aantal vaartuigen van allerlei grootte en vorm, van allerlei kleur en maaksel doorsneden. Hier waren het de smalle gieken met hunne bonte bemanning, die als door eene onzigtbaar mechanieke kracht bestuurd, met wonderbare bedrevenheid en juistheid de riemen ophieven en weder in het water ploften en als een vogel door het water henen zweefden; daar waren het de sierlijke boeijers en jachten, de majestueusche kotters en schoeners, of de kleinere jollen en visschers-vaartuigen, die langs elkander heen voeren en dreven, zonder in het minst de orde te storen of elkander in den vaart te belemmeren.

Langs de voor den strijd afgebakende vaart strekte zich tot in het onzigtbare eene rij vaartuigen uit van alle soort, die, met nieuwsgierigen opgevuld, heen en weder voeren; de Oosterdoksdijk en alle kanten van den vasten grond, waar men slechts iets ontwaren kon, waren met eene digte massa opgevuld.

Z. K. H. prins *Hendrik der Nederlanden* heeft het feest met zijne hooge tegenwoordigheid vereerd; na eerst in eigen persoon een der zeil- en roei-vaartuigen bestuurd te hebben, kwam Z. K. H. aan wal en bleef tot het einde toe den verderen afloop van den strijd en de uitdeeling der behaalde prijzen bijwoonden.

Wij laten hier de lijst volgen van de winnende schepen, daarbij de orde in het oog houdende, waarvolgens zij zijn afgevaren:

No. 6. Overdekte kotters, schoeners, enz., prijs (een zilveren beker) aan de kotter *Maasnymph* van *J. van Hoboken*, te Rotterdam; premie (de inleggelden) aan de kotter *Komeet* van *Gebr. Zurmuhlen en Taylor*, te Nieuwediep.

No. 9. Jachten, boeijers enz., prijs (*f* 100) aan de Vriesche boot *Amphitrite* van *H. Santra* te Sneek; premie (*f* 30) aan het karjagt *Apollo* van *J. Wijnsow*, te Amsterdam.

No. 1. Vierriemsgieken, prijs (een zilveren beker) aan *de Nimf* van *K. A. van Karnebeek* te 's Gravenhage, door de leden aan de Rotterdamsche roei-club; premie (inleggelden) aan de roei-club *de Hoop*, te Amsterdam.

No. 7. Beurt-, vracht- en veerschepen, prijs (*f* 175), aan het jagt *de Vos*, van *J. P. Dekker*, te Koog; premie (*f* 50), aan het beurtschip *de Jonge Pieter*, van *A. P. Dekker*, te Westzaan.

No. 8. Jachten, boeijers, enz., prijs (een zilveren olie- en azijnstel), aan het Friesche jagt *de Leeuw*, van *A. Heijman* te Amsterdam; premie (inleggelden), aan de boeijer *Diana*, van *H. Tofelde* te Kampen.

No. 10. Scheeps-barkassen, prijs (twee zilveren presenteertrommeltjes) aan *Prins Maurits*, van *G. C. Bosch Reitz* te Amsterdam, premie (inleggelden) aan *de Eolus*, van *D. Beth.*

No. 3. Vierriemsgieken, prijs (*f* 150) aan *de Nimf* van *H. A. van Karnebeek*, te 's Gravenhage; premie (inleggelden), aan *Noord-Holland*, van *Sillem*, te Amsterdam.

No. 12. Pleisiervaartuigen; prijs (Nederl. vlag) aan de open boot *Mijn Genoegen* van *F. Zeilinga*, te Amsterdam; premie (een wimpel), aan de tjotter *Pieter*, van *C. H. Haalmeijer*, te Amsterdam.

No. 11. Visschersvaartuigen, prijs (*f* 100), aan *P. Prins*, te Zaandam, premie (inleggelden), aan *D. de Waard*, te Marken.

No. 4. Vierriems jollen en sloepen, prijs (*f* 100) aan de boot *Vijf Vrienden* van *A. van den Enden*, te Rotterdam; premie (*f* 30) aan het schip van *N. N.*, te Amsterdam.

No. 2. Zesriemsgieken, prijs (*f* 150) aan *Walborg*, van *W. J. Beth Dz.* te Amsterdam; premie (*f* 50) aan *de Zephyr*, van *N. N.* te Amsterdam.

No. 5. Alle soorten van platbodem roeivaartuigen, 1ste prijs (*f* 60) aan de flet van *J. Berkhout*, te Amsterdam; 2de prijs (*f* 40) aan de schouw van *J. H. J. Staal*, te Amsterdam; 3de prijs (*f* 30) aan de schouw van *A. Meijtelaar*, te Amsterdam; 4de prijs (*f* 20) aan de praam van *C. de Groot*, te Amsterdam.

Dank zij de naauwkeurige zorg, zoo van het stadsbestuur als van de directie der vereeniging, is niet de minste ongeregeldheid de orde komen verstoren, niet het geringste ongeluk de vreugde verminderen van dit inderdaad nationaal feest. De heer *Stumpf* was met zijn gunstig bekend orchest bij de tribune tegenwoordig en voerde daar een tal van stukken uit. (*A. C.*)

's Gravenhage, 30 sept. De staatscommissie, bij koninklijk besluit ingesteld, nopens het onderzoek der koloniale rekeningen en remises, is in de laatste dagen vergaderd geweest en zal waarschijnlijk heden hare laatste vergadering houden.

— Morgen ochtend ten 6½ ure zal van hier naar Harderwijk vertrekken, een detachement van het regiment grenadiers en jagers en kavallerie, sterk ongeveer 250 man, die allen dienst genomen hebben naar de overzeesche bezittingen.

's Gravenhage, 1 oct. Bij koninklijk besluit van den 23sten september 1848, no. 80, is aan den heer *R. H. Esser*, op zijn daartoe gedaan verzoek, verleend een eervol ontslag uit zijne betrekking van gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden, onder toezegging van pensioen, en in diens plaats *ad interim* benoemd jhr. *J. J. Rammelman Elsevier*, thans koloniale secretaris, majoor, kommandant van de korpsen en landstorm te Curaçao.

Middelburg, 28 sept. In de heden alhier gehouden buitengewone vergadering der Provinciale Staten tot het benoemen van een lid der Tweede Kamer in de plaats van den heer mr. *de Backer*, die als zoodanig zijn ontslag heeft gevraagd en verkregen, is benoemd mr. *J. J. Slicher van Domburg*, lid der Provinciale Staten van Zeeland. Er waren 34 leden tegenwoordig. (*N. R. C.*)

Assen, 28 sept. Naar men verneemt, is de longziekte weder uitgebroken in deze provincie, en wel te Dwingeloo op den stal van *J. J. Bloemers*. Eene der aangetaste koeijen is gestorven, en vertoonde, geopend zijnde, duidelijke kenmerken van longziekte. De heer gouverneur heeft dadelijk last gegeven tot afmaking van vier blijkbaar aangetaste runderen op dien stal.

Koevorden, 28 sept. Heden zijn alhier in de haven voor 's rijks arsenaal aangekomen tien vaartuigen, beladen met geschut, projectielen en verder artillerie-materieel, komende van Delft en bestemd voor deze vesting. Voorts verneemt men, dat omstreeks 40 man van het bataillon infanterie en de kompagnie artillerie, die alhier in garnizoen liggen, voor het Oost-Indische leger dienst genomen hebben.

Nijmegen, 30 sept. In den vroegen ochtend van gisteren, begaf zich eene commissie uit de arrondissements-regtbank alhier, naar de naburige gemeente Groesbeek, ten einde *in loco* een geregtelijk onderzoek in het werk te stellen, betrekkelijk eene dezer dagen op Pruisisch grondgebied in de nabijheid der Hollandsche grenzen, plaats gehad hebbende ontmoeting tusschen een Pruisischen jagtopziener en eenige Groesbeekers, die door hem *in flagranti* betrapt werden, jagt te maken op grof wild, en bij welke gelegenheid deze beambte door gemelde stroopers met een geweerschot werd begroet, ten gevolge waarvan hij zeer belangrijk is gewond geworden. De instructie werd op heden voortgezet. De daders moeten echter tot dusver niet zijn ontdekt. (*Hand.*)

Hattem, 27 sept. Eindelijk is er bij onze st...

[...]ige regering een besluit genomen, dat loffelijke vermelding verdient; het is de toestemming tot den verkoop van 100 bunders heidegrond aan de heeren van Roijen en Wübbenhorst te Zwolle, naar men zegt à *f* 30 het bunder, waartoe de aanvraag om autorisatie aan Z. M. reeds is opgezonden.

Het hieruit voortvloeijend kapitaal zal voor een deel tot verbetering van broekgronden, aan de stad behoorende, worden gebezigd en wel in de veenen meer nabij en ter wederzijden van den grindweg op Apeldoorn gelegen, waarop een groot getal vee tegen eene geringe retributie wordt geweid; behalve deze veenen, die 150 bunders groot zijn, bezit de stad nog ruim 100 bunders heiden.

Arnhem, 2 oct. Men verneemt, dat de afdeeling *Veluwenzoom*, der Gelderscher Maatschappij van Landbouw, op dingsdag 24 october, 's middags ten 12 ure te Wageningen eene vergadering houden zal, bij welke gelegenheid zullen worden uitgereikt een prijs van *f* 50 en twee premiën ieder van *f* 25 voor de bestgekeurde tabak, volgens programma.

ARNHEM, *2 october.*

In ons *Bijblad* van eergisteren deelen wij mede: 1o. *Standpunt der Tweede Kamer.* 2. *Herziening der grondwet.* 3. *Binnenlandsche berigten.* 4. *Buitenlandsche berigten:* Zitting van de Nationale Vergadering te Frankfort; toestand van Berlijn op den 24sten dezer; zittingen der Nationale Vergadering van Frankrijk van 26 en 27 september. 5. *Laatste berigten.*

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, 28 september.

De *Mangelpoes*, waarmede onze landskinderen thans verschrikt en in de Kinderkamer des Behouds gehouden worden, zijn de *Mannen van Wanorde:* »JANTJE, als je niet wilt deugen, dan verschijnt de zwarte man;" heette het bij vader VAN ALPHEN; de nieuwe variante is: Dubbele Kamer, als je niet aanneemt, dan verschijnen de Mannen van Wanorde. En al onze Verdubbelaars rillen voor de Mannen van Wanorde, gelijk wij in onze kindschheid rilden voor den zwarten man.

De Tijd voegt zich thans bij het *Handelsblad;* en *Ambo pares gaudriolibus, Amstelodamenses ambo*, schilderen zij »de heillooze gevolgen" welke eene verwerping der ministeriële herzienings-ontwerpen hebben zou.

Uno Fretsio avulso, non deficit alter; dit blijkt weder aan den *Tijd*. Men oordeele:

»Als wij dan onze toestemming geven tot het voorstel van herziening, ten spijt van hare gebrekkigheid, en ten spijt van onze betere verwachtingen »bij eene eventuële verwerping, wij doen het alleen, »omdat wij de kans noch willen noch mogen wagen, »dat Mannen van Wanorde haar bezigen tot beroering en hare heillooze gevolgen. En het is dit ge»vaar alleen, dat de *Arnhemsche Courant* in hare »beschouwingen over het hoofd ziet."

Dat de *Arnhemsche Courant* geen *wezenlijke* gevaren pleegt voorbij te zien, heeft zij ten overvloede *bewezen.* Lang vóór er een *Tijd* bestond, en terwijl een *Handelsblad*, een *Avondbode*, een *Tijdgenoot e tutti quanti*, »vader *Willem*" bewierookten; en zijne »volharding", zijn prachtig finantieel bestuur bezongen, en zijne politieke stellingen »die de bewondering van Europa uitmaakten"; toen reeds toonde de *Arnhemsche Courant* de *gevaren* der volharding, de *gevaren* van ons bedriegelijk finantie-wezen, de zekerheid van een deficit en het uitzigt op een staats-bankroet aan. Toen reeds betoogde de *Arnhemsche Courant* de noodwendigheid der hervormingen en hief zij het eerst de vaan der regtstreeksche verkiezingen op.

Zij zag dus, *de ondervinding heeft het gestaafd*, geen gevaren voorbij; zij kende onzen waren staat van zaken, zij voorzag onze behoeften beter dan hare kwezelende en de half veroordeelen der menigte vleijende medebladen. Wat deden toen die medebladen? Wat deden *Handelsblad* en *Avondbode?* Hare redeneringen niet kunnende wederleggen, zochten zij hare *bedoelingen* verdacht te maken. Thans is het haar *doorzigt* 't welk men in verdenking brengen wil.

Het *doorzigt* der *Arnhemsche Courant!* Maar is dan de *Arnhemsche Courant* niet de oudste onzer redenerende dagbladen? Heeft de ervaring niet in ieder opzigt de juistheid harer beweringen gestaafd? Wie had gelijk: het *Handelsblad*, dat »vader WILLEM" politiek prees, of wij die ze bestreden? Wij, die jaren lang vóór de divulgatie van den bestuchten staat B, zijner onwettige uitgaven, schennis der grondwet, pligtsverzuim der vertegenwoordiging, klaagden; of het *Handelsblad*, 't welk dezelve verdedigde? Wie had gelijk: wij, die reeds lange jaren geleden, het mes aan het kankerend euvel wilden hebben gelegd, of de zuchters en treurders, die steeds palliatieven aanprezen en het weldadig immer voortdurend wilden doen doorgaan voor een' *stillen* dolk?

Gelijk zij jaren lang, huilebalkend, met hunne zwachteltjes tusschen de etterende wond en onze heelende hand stonden, staan zij thans weder daar.

Wij, zeggen zij, zien de gevaren voorbij. *Zij* niet, zij zijn de ware, de voorzigtige heelmeesters, — zij, onder wier zwachtels de wond zoodanig verergerde dat zij thans het gansche land verpest; dat iedereen heeling *vordert;* dat zij zelven de noodzakelijkheid van krachtiger middelen niet meer kunnen loochenen. Zij, wier beweringen telkens door de ondervinding werden gelogenstraft, die steeds hinkend den weg op moesten dien wij lang vooraf, en toen die weg nog veilig was, aanwezen: Zij zijn de ware Staatsmannen! *Hun* doorzigt, *hunne* kennis, *hunne* ervarenheid moet men vertrouwen.

Hun scherpziend oog ontwaart thans *Mannen van Wanorde* op den weg dien wij nu aanwijzen. Republikeinen, socialisten, communnisten? Wat weet ik! Welke spoken ziet de angstvalligheid niet.

Maar hoe sympathisch de kwezelarij onzer medebladen, hoe impopulair de waarheid der *Arnhemsche Courant* ook bij de meerderheid onzer landgenooten zij; men gelieve niet volstrekt onbillijk jegens haar te wezen. *Wie* heeft het zeerst tegen het gevaar der republikeinsche en communistische woelingen in Europa gewaarschuwd? Waren *wij* het niet, die maanden lang voor de gebeurtenissen van februari verkondigden dat niet alleen in Frankrijk, maar allerwege in Europa »de grond door democra»tie en communismus doorwoeld werd?" *Toen reeds* wezen wij de noodwendigheid aan, om er zich tegen te wapenen; toen reeds zeiden wij: men moet zich de partij van constitutionneele hervorming en van radicale verbetering in het volksvertegenwoordigend monarchale regeringstelsel tot bondgenooten maken, wil men de republiek ontgaan. Welnu, hebben wij ons vergist? Waren het ijdele spoken, de democratie en het communismus, waarvoor wij waarschuwden?

Neen, het *wezenlijk* gevaar, wij zagen het; niet toen iedereen het zag, en er over zuchtte, en er voor bibberde; maar toen er nog niet van gerept werd; toen nog een dozijn onzer *thans* voor onbekwaam erkende, doch rijk gepensionneerde ministers wetsontwerpen zaten te smeden, die eerst *na* de verdrijving der dynastie van LODEWIJK PHILIPS, onaanneembaar werden geacht.

Wie dus, in Nederland, kan zich aanmatigen, de *Arnhemsche Courant* van kortzigtigheid te beschuldigen en haar lessen van staatkundig doorzigt te geven?

Wie zijn de *Staatsmannen*, in de Kamer, in het Ministerie of in de Pers, die van de uitkomsten bevoegdheid ontvingen om hunne autoriteit tegenover de onze te stellen?

De juistheid *onzer* beweringen werd door de uitkomst bevestigd; wat *wij* voorzagen is geschied. En nogtans weigeren wij niemand discussie; wij nemen ze ook aan van den jeugdigen *Tijd.* Het is waar, wij erkennen niemands *gezag* in zaken van politisch doorzigt, maar verlangen ook geenszins dat men er ons toekenne. Wij vragen dus aan den *Tijd:* Toon ons die Mannen van Wanorde aan, welke gij ontwaart op onzen weg?

Op onzen weg; op den weg namelijk dien wij aanwijzen, of liever, dien wij reeds maanden geleden aanwezen.

Want reeds maanden geleden, reeds voor zes maanden predikten wij de noodzakelijkheid van eene ware, eene afdoende hervorming onzer staatsinstellingen, de noodzakelijkheid van omvattende bezuiniging in het staatsbestuur. Reeds voor zes maanden drongen wij aan op de benoeming van een vrijzinnig, homogeen en energiek ministerie, zamengesteld uit mannen van staatskennis en politisch karakter; niet uit advokaten, gedienstige verdedigers van allerlei zaak.

Dat aan al onze vermaningen geen gehoor werd gegeven, dat men daar waar bedrijvige staatsmannen werden vereischt, woordenrijke pleitbezorgers nam en bleef aankleven, dat is niet onze schuld; — dat men weder van nieuws zes maanden tijds en minstens zes tonnen gouds verspilde, dat is niet onze schuld; — dat er thans hoogst gebrekkige en illusoire wijzigings-ontwerpen aan de dubbele Kamer zijn voorgesteld, dit is niet onze schuld. De gevaren die daaruit kunnen ontstaan komen geenszins ter onzer verantwoordelijkheid; het zullen blootelijk de gevolgen zijn van de onbekwaamheid, de onwilligheid, de onopregtheid der regering.

Hadde men den weg, dien wij, eenige maanden geleden reeds, aanwezen, ingeslagen, men hadde geen nood gehad er Mannen van Wanorde te ontmoeten. Wil men dien weg eerst maanden later nemen, dan kunnen wij er niet voor instaan dat dezelve alsdan nog veilig zijn zal.

De laatste maanden der Europische historie hebben overvloedig geleerd dat dynastiën en regeringen te lang kunnen weifelen en wachten, en dat dezelver bereidwilligheid *te laat* komen kan.

Vooralsnog echter ontwaren wij geen Mannen van Wanorde op onzen weg. Het is nog tijd om onze constitutionneele monarchie door het invoeren van ernstige hervormingen en afdoende bezuinigingen te behouden. Maar daartoe worden mannen van karakter, van kunde, van actie, — *staatsmannen* geen *balie-mannen* vereischt.

Wij tarten *Handelsblad*, *Nieuwe Rotterdammer*, *Tijd e tutti quanti* uit om eenen dergenen door wij als geschikte staatsmannen beschouwen, eenen Man van Wanorde te noemen. Zijn er in Nederland echte voorstanders van orde zoo zijn wij het; want tot orde behoort *stelselmatigheid*, *doelmatigheid*, *energie*. Bij welke partij bestaan die eigenschappen in gelijke mate als zij bij de partij welke de *Arnhemsche Courant* vertegenwoordigt, bestaan?

Keert men wanorde en anarchie met weifelende goedaardigheid en halve maatregelen? . . . Vraagt het aan LODEWIJK XVI.

Vermijdt men wanorde en geweldige revolutie met dweeperij en magtspreuken? — Vraagt het den regerenden (?) Koning van Pruisen.

Mannen van Wanorde doen zich dan eerst gelden, wanneer er aan het het bestuur geene Mannen van Orde zijn. Wanneer het Bewind, in stede van te regeren, gehoorzaamt; wanneer het, in stede van ontzag, medelijden wekt.

Verre, trouwens, zijn wij van dien toestand niet verwijderd. Daarom zeggen en herhalen wij: stelt orde daar.

Maar eene wezenlijke, eene duurzame orde. Heelt het euvel waaraan ons staatswezen lijdt; overschildert het niet.

Nog is het tijd voor Mannen van Orde. Eene maand later welligt is de dag der Mannen van Wanorde daar.

Wat kan de dubbele Kamer hierin doen?

Door eene verwerping van onaannemelijke herzienings-ontwerpen, de daarstelling van een bekwaam en energiek ministerie, de aanbieding van afdoende hervormingen en bezuinigingen uitlokken.

? ? ? ? ? ? ? ? ?.

»De buitengewone leden der Kamer zijn door de »Provinciale Staten gekozen *met het oog* op die reeds »tot stand gebragte wetten en met het *bepaalde doel*, »dat ook zij over de daarin uitgedrukte veranderin»gen in de grondwet, en *daarover alleen*, hun ge»voelen zouden doen kennen."

Hebben *alle* Provinciale Staten, de thans fungerende buitengewone leden verkozen met het oog op *alle* de wetten?

Hebben de Provinciale Staten iets meer kunnen doen dan *het oog hebben* op die wetten, die hun in nog persnatte *Staatsbladen*, op het oogenblik der verkiezing, onder den neus werden geschoven?

Hebben zij ze niet alleen kunnen *aankijken*, maar ook *lezen* en *overpeinzen?*

Hebben zij het *bepaalde doel* gehad om alleen over *die* veranderingen te doen oordeelen, welke in die stoomsnel beöogde *Staatsbladen* waren uitgedrukt? — Waaruit *blijkt* dat *bepaalde doel?*

Indien de Provinciale Staten het bepaalde doel hebben gehad om alleen over de *uitgedrukte veranderingen* te doen oordeelen; en *daarover alleen*, wat is dan het *bepaalde doel* geweest, omtrent de veranderingen, die of in het *Staatsblad verkeerd* of niet waren uitgedrukt?

Wie waarborgt de juistheid van hetgeen als errata in de *Staatsbladen* wordt opgegeven?

Zijn die errata begaan alleen bij den afdruk in de *Staatsbladen* of reeds vroeger, *vóórdat* de Eerste Kamer de voorstellen had goedgestemd?

Zoo de Eerste Kamer ze *met* die errata, dat is anders dan ze door de Tweede Kamer waren aangenomen, had beoordeeld en goedgestemd, wat zou daarvan het onvermijdelijk gevolg zijn?

Verdient dit niet noodzakelijk opheldering?

De mijnwerkers in Schotland.

(*Vervolg van no. 204.*)

Het staat vast, dat sedert eenige jaren, in de omstreken van Airdrië en Coatbridge zich eene menigte stoffen opgehoopt hebben, even zoo ontbrandbaar als die, welke den bekenden chartistischen opstand veroorzaakten te Newport in 1839.

De hoofden der groote etablissementen van Lanarkshire bevinden zich nooit, of ten minste zelden, regtstreeks in aanraking met hunne mijngravers. De onderaardsche werken worden bewaakt en bestuurd, of door *overmen*, die volstrekt niet verheven zijn boven de werklieden, die zij besturen, of door de ondernemers, die zich bij aanneming belasten met het uitgraven der steenkolen en van het ijzererts, tegen een bepaalden prijs per ton. Die ondernemers zijn gewoonlijk voormalige mijnwerkers, die eenig geld bespaard hebben; de hoofdzaak is voor hen, de beste partij te trekken van hun accoord, zonder te letten op de middelen, die zij tot bereiking van hun doel moeten bezigen, noch op de zedelijkheid der werklieden, die zij gebruiken. Tusschen de eigenaars der smederijen; die de eigenlijke meesters zijn, en de mijngravers bestaat een onderscheid, dat hoe langer zoo meer noodlottig wordt. De mijnwerkers zien in hunne meesters slechts heerschzuchtige tyrannen, waarvan het noodzakelijk is alle bewegingen met oplettendheid gade te slaan, voor zoo verre zij er belang bij kunnen hebben, en tegenover welke zij eene wantrouwende en vijandelijke houding moeten bewaren.

De meesters beschouwen, van hunne zijde, hunne werklieden als even vele werktuigen, die eene bepaalde hoeveelheid arbeid moeten verrigten, werktuigen, waarvan zij het regt hebben al de kracht met zooveel voordeel aan te wenden, als de omstandigheden het vorderen, en die zij geregtigd zijn ter zijde te stellen, zoodra hunne behoeften vervuld zijn. Zietdaar harde waarheden, maar het zijn waarheden, en wel van die soort, waarop men, in 't belang der meesters even als in dat der werklieden, niet te veel openbaarheid geven kan.

Er is geen regel zonder uitzondering, en wij zouden inrigtingen kunnen aanhalen, waar de zaken op een' geheel anderen voet staan, waarbij meesters en werklieden jegens elkander bezield zijn met zeer verschillende gevoelens; maar wij beschouwen hier slechts het geheel en in dat opzigt hebben wij niets aangevoerd, dat niet volkomen juist is.

Laat ons eerst iets zeggen van de vrijwillige beperking des arbeids. Het werk in de mijnen wordt niet, gelijk bij vele andere werken het geval is, bij den dag betaald, maar bij het stuk; de mijnwerker wordt altijd betaald naar de hoeveelheid steenkolen of ijzererts, die hij heeft afgeleverd, en niet naar het aantal uren, dat hij gearbeid heeft. De prijs, betaald per mand of per ton, verschilt naar den meerderen of minderen aftrek van het artikel: zijn de behoeften groot, dan wordt de prijs naar evenredigheid verhoogd, en hier begint het kwaad, dat beperking van het werk ten gevolge heeft. De mijnwerker, wiens kennis beperkt is, en die daarenboven nooit nadenkt, kent de eerste grondslagen niet, waarnaar het evenwigt tusschen opbrengst en verbruik geregeld wordt; zoodra er wat meer leven in de navraag om eenig artikel komt, gelooft hij, door een zeer eenvoudig middel, dien staat van zaken te kunnen doen voortduren. Ziet hier hoe hij in zulke omstandigheden redeneert: Ik kan, door met mate te werken, een behoorlijk loon verdienen; maar daar de markt niet genoegzaam voorzien is, ben ik in de gelegenheid een hooger loon te vorderen, en mijn meester zal gedwongen zijn dien eisch in te willigen, wil hij zijn werk niet gestaakt zien, hetwelk hij groot belang heeft te vermijden. Van het oogenblik nu, dat die verhooging van loon mij zal zijn toegestaan, zal ik mijne opbrengst verminderen, zoodat ik bij het einde der week toch dezelfde som ontvang als vroeger. Op die wijze zal de markt behoorlijk voorzien blijven, zal ik bij voortduring betaald worden op den voet der bedongene verhooging, en ik zal per slot van rekening, door minder te werken, evenveel verdienen, als nu, bij meerderen arbeid." Zoo redenerende, vergeet de mijnwerker slechts eene zaak, namelijk, dat de markt *moet* voorzien zijn, dat er evenwigt tusschen de opbrengst en het verbruik moet bestaan, en dat, als hij weigert zooveel te werken voor zijn' meester als hij kan, deze genoodzaakt zijn zal andere werklieden te ontbieden, om zijn werk aan te vullen, indien hij wil voorkomen, dat eene concurrerende inrigting of een ander district de voordeelen geniete, die hij zich zal hebben laten ontgaan.

Alle berekeningen van dezen aard hebben voortdurend tot eindgevolg, de vermeerdering van het getal mijnwerkers: zoodra de aanvraag vermindert, geraakt de markt weldra overvoerd, en het loon des werkmans wordt naar evenredigheid verminderd. De mijnwerker heeft alsdan te kiezen tusschen het staken van allen arbeid, in de hoop zijnen meester daardoor te dwingen voort te gaan het verhoogde loon te betalen, of zijn werk te vermeerderen, om bij het einde der week dezelfde som te blijven ontvangen. In dat laatste geval, en het is nog de wijsste partij, die hem overblijft, verrigt hij meer werk tegen minder loon; terwijl hij, met een weinig voorzorg, datzelfde werk had kunnen leveren, tegen hoogere verdienste.

Hier schijnt ons eene spaarbank van het grootste belang te zijn voor den mijnwerker. Wanneer hij, toen hij een hooger loon kon krijgen, er van gebruik gemaakt had, om zooveel te werken, als zijne krachten toelieten, en hij een gedeelte zijner verdienste in de spaarbank had gestort, zou hij, bij vermindering van loon, minder kunnen werken, en met de spaarpenningen, die hij had verzameld, kunnen aanvullen, wat zijn arbeid minder opleverde. Zietdaar, onzes inziens, een der groote voordeelen der spaarbanken: zij verzekeren onafhankelijkheid aan den werkman en geven hem tevens gelegenheid zijne kennis te ontwikkelen in den tijd, waarin de beperking van zijnen arbeid eer voor- dan nadeelig is voor zijn land.

Die beperking en staking van den arbeid, die geenen anderen oorsprong hebben, dan de onwetendheid, behooren tot de grootste gebreken in het tegenwoordig beheer onzer mijnen en steengroeven.

Laat ons nu overgaan tot de »grieven" waarover de mijnwerker zich met eenig regt beklaagt. Die grieven zijn twee in getal: vooreerst de *magazijnen*, gehouden door de meesten der smederijen en eigenaars der steenkolenmijnen, die weder aan hunne werklieden allerhande levensmiddelen en benoodigdheden verschaffen; vervolgens, de gebruikelijke wijze van wegen der steenkolen en van het ijzererts.

(*Vervolg hierna.*)

Waterhoogte te Arnhem.

Den 2 Oct. 0 El 7 Palm 1 Duim; gew. 0 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. DINGSDAG, 3 OCTOBER.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Zaturdag 30 September.

In die zitting is ingekomen een koninklijk besluit, waarbij de heer Mr. *J. de Bakker*, op zijn verzoek ontheven wordt van den eed, welken hij als lid der Kamer afgelegd heeft, en de Provinciale Staten van Zeeland buitengewoon worden bijeengeroepen, tot voorziening in de daardoor in de Kamer ontstane vacature. — Aangenomen voor kennisgeving.

Eenige ingekomen verzoekschriften zijn in handen der daartoe bestemde commissie gesteld.

Ten aanzien van een boekwerk, getiteld: *Bijdrage tot de geschiedenis van het Radicalisme en Communisme*, is tot de plaatsing in de boekerij besloten; — zoo ook ten aanzien van het verslag der directie van het instituut van doofstommen te Groningen, nopens den staat der inrigting. — Een vlugschrift, alleen tot opschrift voerende: *Voor de bibliotheek der Tweede Kamer*, zonder opgave van inzender, uitgever of drukker, is ter zijde gelegd.

Daarna is het algemeen verslag uitgebragt over de 12 wetsontwerpen betrekkelijk de herziening der Grondwet. De beraadslaging daarover wordt bepaald op aanstaanden Maandag, des ochtends te 11 ure. Tot dien tijd wordt de vergadering gescheiden.

De Regering heeft geantwoord op de bedenkingen, voorkomende in het verslag, hetwelk door de rapporteurs der afdeelingen, nopens de twaalf wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet, is uitgebragt.

De memorie van beantwoording behelst, omtrent de vier eerste punten van voornoemd verslag, de navolgende opmerkingen:

Het werk der Grondwets-herziening is thans door zamenwerking van den Koning en de vertegenwoordiging zoo ver gevorderd, dat de Tweede Kamer in dubbelen getale haar oordeel daarover moet uitspreken.

Door dit oordeel wordt, ingevolge de bepaling van art. 230 der Grondwet, houdende dat de besluiten bij eene meerderheid van drie vierde gedeelten der tegenwoordige leden worden opgemaakt, bij de aanneming der herziening, indedaad het zegel door de natie daarop gedrukt, want er zoude zeker geene mogelijkheid zijn, dat drie vierden der leden zich daarvoor verklaarden, indien de overgroote meerderheid der natie dit gevoelen niet deelde.

De regering beschouwt het als een gelukkig voorteeken, dat er dan ook volkomene eenstemmigheid tusschen haar en deze Kamer bestaat omtrent het standpunt, waarop het tegenwoordig onderzoek moet worden geplaatst.

De Kamer daalt niet af tot persoonlijke inzigten en wenschen; zij dringt niet aan op nadere wijzigingen of veranderingen, vermits de regering niet bij magte is daaraan gehoor te geven, maar zij overziet het geheele werk; zij bevredigt zich niet met de letter der wet, welke voor haar ligt, maar wil in den geest dringen, en vraagt met regt van de regering alle inlichtingen en verzekeringen omtrent de ware strekking der hoofdbepalingen, opdat zij met volkomene kennis van zaken kunne zeggen: het geheel, zoo als het daar ligt, bevat zooveel goeds, zooveel dat bevredigt, dat eene aanneming boven eene verwerping is te verkiezen, — of omgekeerd: het geheele werk is zoo gebrekkig dat het beter is nog te behouden wat is, en beter te verbeiden.

Dit standpunt van beoordeeling maakt dan ook thans den wensch tot meerdere splitsing der wets-ontwerpen, ook al konde hij worden bevredigd, minder doeltreffend; terwijl de wisseling van denkbeelden, vroeger tusschen de gewone Tweede Kamer en de regering gehouden, en de belangrijke wijzigingen daardoor in het oorspronkelijk ontwerp gebragt, de vermenging van ongelijksoortige voorschriften onschadelijk heeft gemaakt.

Ook hier is dus weder eenstemmigheid van gevoelen tusschen de groote meerderheid der Kamer en de regering. Zoo ook is het gelegen met het bijeenroepen van de Provinciale Staten, terstond na de afkondiging der wets-ontwerpen van noodzakelijkheid. Hier verkeert men in een bijzonder geval, waarop de algemeene regelen van wetgeving geene toepassing vinden, maar waaromtrent alleen kan gevraagd worden, of aan art. 228 der Grondwet is voldaan, als zijnde dit de eenige wetsbepaling welke geheel en uitsluitend het onderwerp beheerscht.

Wat eindelijk betreft de opmerking, dat de ontwerpen van Grondwts-herziening niet in zich bevatten eene dadelijke vereenvoudiging en bezuiniging in het staatsbestuur, moet de regering opmerken, dat in de Grondwet, in het IIde, IIIde, Vde, VIIde en VIIIste wets-ontwerp toch de grondslagen daarvoor in veel opzigten zijn gelegd, en het hoofdzakelijk van den voortdurenden en vasten wil der regering, gerugsteund door de vertegenwoordiging, zal afhangen, om trapsgewijze in de staats-uitgaven tot bezuiniging te geraken. De regering mag dan ook niet toegeven dat zij daar, waar zulks in haren weg lag, dezen volkswensch niet heeft bevredigd: maar zij heeft geaarzeld om de vernietiging van een staatsligchaam uit te spreken, in welks werkzaamheden op eene andere wijze zoude moeten voorzien worden, en hetwelk, op den minder kostbaren voet ingerigt, welken de regering op het oog heeft, met minder kosten grooter nut kan stichten; dan afzonderlijke raadgevers. — De regering stemt overigens geheel met de Kamer in, dat welgeregelde financiën een van de grootste waarborgen voor de rust, de welvaart en de onafhankelijkheid des vaderlands uitmaken, en wenscht niet minder dan de Kamer en de natie dezelve gevestigd te zien.

Ten aanzien van het voorloopig kiesreglement behelst de memorie het navolgende:

Aan dezen voorloopigen maatregel is volstrekte behoefte.

Zonder hem is de invoering van het belangrijkste gedeelte der aangenomene wijzigingen der Grondwet eene onmogelijkheid, — het geheele werk der herziening ijdel en zonder vrucht.

Met de afschaffing van het thans bestaande kiesstelsel, moeten noodwendig alle loten, daaruit voortgesproten, uit dien wortel leven en werking verkrijgende, dadelijk sterven.

Het redematige daarvan is vroeger reeds betoogd en erkend. Alleen uit besef van noodzakelijkheid en onmisbaarheid is de Regering er toe overgegaan, om van dat beginsel af te wijken, en aan de thans bestaande vertegenwoordiging het overleven van die afschaffing te gunnen, doch alleen om in buitengewone en dringende behoeften van den Staat te kunnen voorzien.

Die uitzondering mag geen regel worden, die vervallene vertegenwoordiging, zonder grondslag, kan geen vol leven genieten.

Aan haar kan het allerminst worden gegund, mede te werken tot het vaststellen der verdere nieuwe kieswet. Tot het ontwerpen van die wet wordt tijd gevorderd, en het voldoen aan het verlangen door sommige leden geuit, zou ten gevolge hebben, dat de tegenwoordige Kamers der Staten-Generaal nog gedurende de geheele zitting van 1848 op 1849, en welligt nog langer, bleven bestaan. Men stelde zich hier het mogelijke geval voor, dat de tegenwoordige Eerste Kamer zoodanige kieswet, door de Tweede Kamer goedgekeurd, afkeurde.

De regering ontkent wijders niet, dat er nog onevenredigheid blijft bestaan tusschen het platteland en de steden, doch vermeent, dat de tijd ontbreekt om dit bezwaar geheel uit den weg te ruimen. Hetgeen thans is voorgesteld, is uit den boezem der Tweede Kamer zelve afkomstig.

Wat de onder-kiesdistricten betreft, deze zijn, volgens het oordeel der regering, onmisbaar, om de meer algemeene deelneming aan de uitoefening van dit kiesregt te bevorderen. De regering meent, dat de voorgeslagene bepalingen geen bezwaar opleveren voor de rigtige toepassing van het beginsel der volstrekte meerderheid bij de benoemingen.

Zitting van Maandag 2 October.

In die zitting van de dubbele Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorzitter kennis gegeven, dat het nieuw benoemd lid uit Zeeland als zoodanig zijne geloofsbrieven heeft ingezonden. Dienvolgens benoemt hij eene commissie van vijf leden, om die stukken te onderzoeken, en verzocht hij, dat zij morgen haar verslag zal uitbrengen. Die commissie bestaat uit de heeren: Cost Jordens, Anemaet, Faber van Riemsdijk, van Leeuwen en Bijleveld.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over de twaalf wets-ontwerpen tot herziening der grondwet en wel vooreerst de algemeene beschouwingen over ontwerp I.

De heer *van Reede van Oudtshoorn* heeft het eerste het woord. Alvorens tot het onderzoek der ontwerpen zelve over te gaan, waarvan de beraadslagingen thans aan de orde zijn gesteld, acht de spreker het van belang, na te gaan, op welke gronden en beginselen die ontwerpen gegrondvest zijn. Daarvan is de deugdelijkheid en de duurzaamheid derzelve afhankelijk. Daarmede zijn de bloei en het geluk des lands ten naauwste verbonden. Van oudsher hebben hier te lande staatsregelingen en constitutien gevigeerd, waarin de regten en bevoegdheden van de verschillende staatsmagten waren aangeduid en omschreven. Die instellingen waren niet op eenmaal ontstaan, maar zij waren gevormd naar mate van de behoeften, zeden, begrippen en gewoonten van den tijd, waarin zij tot stand kwamen en hadden onmiskenbaar steeds eene nationale kracht. Het was voor den nieuweren tijd bewaard, alle die staatsregelingen op eenmaal omver te werpen en nieuwe in te voeren, ze naar andere begrippen te wijzigen; de regten en bevoegdheden der staatsmagten met meer beperktheid te omschrijven; om voor het vervolg paal en perk te stellen aan willekeur en misbruik van gezag. Van daar dat elders verschillende staatsregelingen spoedig elkander opvolgden, naar mate men oordeelde, dat de nieuwe meer tot den bloei en de welvaart des volks zouden kunnen bijdragen. Zoo zijn in Frankrijk in een tijdvak van naauwelijks zestig jaren reeds tien constitutien ontworpen. Van waar die snelle opvolging en afwisseling van staats-instellingen? Van waar die veranderlijkheid en wankelbaarheid. De oorzaak daarvan moet, volgens den redenaar, gezocht worden in den verkeerden grondslag, waarop men de regeling en behartiging van 's volks belangen heeft doen rusten, in het voldoen aan theorien en het huldigen van een stelsel, wier goede uitkomsten door de geschiedenis worden gelogenstraft.

Geroepen, om het algemeen belang met al zijne krachten te bevorderen, verklaart de spreker, dat, wanneer het stelsel van de oppermagt des volks mogt zijn toegepast of gehuldigd, hij zich daarmede niet zou kunnen vereenigen. Hij acht dat stelsel in strijd met de wezenlijke belangen des volks. Hij zal zich in geene breedvoerige wederlegging van dat stelsel begeven; het wederspreekt zich zelf door de gevolgen van deszelfs toepassing elders; onrust, wanorde en wat dies meer zij waren er de uitvloeisels van. Dit is bij hem eene overtuiging geworden en hij is daarvan niet terug te houden. De redenaar ontwikkelt vervolgens, wat men onder *den Staat* te verstaan hebbe; die Staat is eene vereeniging van menschen, door onderlinge overeenkomst onder een gezag geplaatst, dat niet naar willekeur kan gekozen en teruggeroepen worden. Er staat geschreven: alle magt komt van God; het staat niet aan de volkeren, hunne overheden als zaakgelastigden te beschouwen; maar zij zijn er gehoorzaamheid aan verschuldigd, behoudens beperkinzen; er zijn regten aan de souvereiniteit verbonden, even heilig als de oorsprong der souvereiniteit zelve. De regten aan de ingezetenen bij deze ontwerpen toegezegd, zijn die van vrije vereeniging, vrijheid van godsdienstoefening, vrijheid van onderwijs en vrijheid der drukpers. Die regten zijn hoogst gewigtig; maar behalve deze, zijn er nog andere, er zijn *verkregen regten*, die ook door den souverein zijn verkregen. Deze verkregen regten zijn, volgens spr., bij deze ontwerpen niet geëerbiedigd. Hij keurt het af, dat men in deze eene staatkundige hervorming op een revolutionnair terrein vestige en daardoor de eerbiediging van ieders regten uit het oog verlieze. Waar men ophoudt die regten te eerbiedigen, zijn de schadelijkste gevolgen te wachten. Hij kan er zich niet mede vereenigen, dat in eene monarchie aan het volk mede souvereiniteit worde gegeven. De vorst moet regeren en daarin kan het volk niet deelen; het kan alleen voor de handhaving van deszelfs regten waken. Verliest men die waarheid uit het oog, dan geen rust, geene welvaart op den duur, maar willekeur en verwarring. Het is toch niet te ontkennen, dat het democratisch element is uitgebreid; en men hebbe daartoe slechts den oorsprong en den inhoud dezer wetten na te gaan. De Koninklijke magt wordt daardoor merkelijk verzwakt en beroofd van eenigen waren steun en schraging. Men zie slechts de woorden der regering zelve in hare antwoorden, waarin zij spreekt van «voldoening aan de wenschen van het volk.» Dus is hier geen spraak meer van handhaving van verkregen regten, maar heeft men ten doel het volk mede-regering toe te kennen. En dit nu bestrijdt de spreker met den meesten nadruk. Maar na deze ontwikkeling te hebben vooropgezet, vraagt hij zich af, of hij, omdat de beginselen dezer ontwerpen in strijd zijn met zijne gevoelens, — of hij ze daarom in massa zal verwerpen. Neen, dit zal hij niet wegens de moeijelijke stelling, waarin de vorst verkeert; en de spreker wijst hier op het voorbeeld van andere landen, waar troonen aan het wankelen zijn gebragt door het niet toegeven aan wat een volkswensch scheen te zijn geworden. Hij moet hulde brengen aan de regtschapen mannen, die thans aan het bestuur der zaken zijn geplaatst, ofschoon hij niet in beginselen met hen overeenkome; aan hen toch is het te danken, dat de rust en orde in het vaderland zijn bewaard gebleven. Hij zal deze ontwerpen niet in massa verwerpen, omdat men anders misschien weder wordt teruggebragt tot het stelsel van behoud; omdat hij op hoogen prijs stelt de regten, die thans zijn erkend en toegezegd. Wel zijn nogtans bij hem bezwaren overgebleven, waarover hij niet kan heenstappen; zij bestaan: 1°. in de miskenning van verkregen regten; 2°. in bepalingen, waarin aan het beginsel van volksregering eene uitbreiding wordt gegeven, welke hij strijdig acht met de rust en de zekerheid van het land; in strijd met het monarchaal beginsel. Hij kan zich alzoo in de eerste plaats niet vereenigen met art. 4 van ontwerp I, houdende het regt tot vereeniging of splitsing der provinciën. Hij beroept zich op hetgeen in 1840 bij de scheiding van de provincie Holland is aangevoerd. De zelfstandigheid van elke provincie is een verkregen regt, waarop zij van ouds aanspraak maken, als niet door de Grondwet ontstaan. Wel heeft men thans nog niet de bedoeling, om provincien te vereenigen; maar thans is nog slechts een tijdelijk ministerie aan het hoofd der zaken geplaatst. Wie waarborgt ons, dat een definitief ministerie even zoo zal denken als dit. Hij vreest dat door eene vereeniging de belangen van kleinere provincien zullen worden opgeofferd aan die van grootere. De éénige bedoeling van de voorstanders der zelfstandigheid van de provincien is gelegen in het behoud van haren grond, behoudens den eerbied voor de eenheid van de wettige magt in den Staat. De spreker acht zich verpligt aan dit ontwerp, waarbij de weg is geopend tot slooping der provincien, zijne stem te onthouden. Wat aangaat het stelsel der vertegenwoordiging, behoudt hij zich voor, het woord te voeren bij de afzonderlijke behandeling van het ontwerp, waarin het is voorgedragen.

De heer *Lotsy* herinnert, dat deze vergadering een pligt heeft te vervullen, maar tevens aan een regt te voldoen. Het is pligt, bij deze plegtige gelegenheid zijne stem uit te brengen; maar de natie heeft regt, de gronden te kennen, waarop die stem rust. Die vergadering is dus verpligt van die gronden rekenschap te geven. Het geldt eene gewigtige vraag: de beslissing over het aannemelijke of verwerpelijke van eenige dezer ontwerpen of van alle, en of ze al dan niet heilzaam zijn voor het Vaderland. Die beslissing weegt den spreker zwaar, omdat hij in een volgend leven met een gerust geweten zijne gedane stem hoopt te herdenken. Hij heeft niet verzuimd, om zijne overtuiging ten deze op goede gronden te vestigen. Hij verklaart zich, na rijp beraad, gezind tot de aanneming mede te werken. Nu de kroon de voorstellen gedaan en gestemd heeft, nu zij door den Raad van State overwogen, door beide Kamers der Staten-Generaal zijn goedgekeurd, na eene raadpleging, die door wijsheid en gematigdheid is gekenschetst, nu acht hij zich in gemoede geregtigd mede eene goedkeurende stem uit te brengen. Hij gaat de onderscheidene punten der herziening na, en acht die ook aannemelijk om de tijden, die wij beleven. Ons vaderland is gelukkig, door de wijsheid des Konings, door de krachtige houding der tijdelijke ministers, maar bovenal door het gezond verstand der natie, voor schokken bewaard gebleven. Maar desniettemin heerschte er een klimmend verlangen naar eene ruime Grondwet-herziening. In 1840 is niet meer dan het onvermijdelijk noodzakelijke gegeven. Wil men iets goeds tot stand brengen, men stappe over ondergeschikte bezwaren henen. Spr. acht de ontwerpen niet in strijd met het monarchaal beginsel; daarom neemt hij ze aan; de regten der kroon zijn daarbij geëerbiedigd.

De heer *van Lijnden* wijst het standpunt aan, waarop hij zich bij de gewigtige beraadslagingen zal stellen, hij werpt daartoe allereerst een blik op de geschiedenis der Grondwet, haar ontstaan en werking en het tijdperk van haar ontstaan. Hij ontkent niet, dat er gaande weg eene ontevredenheid is ontstaan, maar schrijft die vooral toe aan het revolutionair beginsel, waarop na de fransche omwenteling de meeste staatsverdragen zijn geschoeid geworden. — Bij allen mist hij den zoo noodigen band die er bestaat tusschen God en den mensch, en het daardoor overlaten van alle regeling aan de menschelijke rede, waaruit een beginsel van algeheele volkssouvereiniteit is ontstaan. Op dien grondslag zijn al de hedendaagsche constitutien gebouwd; ook de thans voorgedragene. Uit de beschrijving van dit standpunt zal men gereedelijk opmaken, dat spr. zich niet *onvoorwaardelijk* met de voordragten kan vereenigen; evenwel zal hij die goedkeuren, welke hem aannemelijk voorkomen, die wezenlijke verbetering ten doel hebben.

Bij de beoordeeling der ontwerpen zal hij zich alleen bepalen bij hoofdpunten. Hij juicht toe de verleende vrijheid van Godsdienst en onderwijs, maar verwondert zich, dat de vrijmaking der slaven in onze koloniën geen onderwerp van beraadslaging heeft uitgemaakt. Hij vereenigt er zich ook mede, dat in 't vervolg aan de natie een ruimer aandeel in de Regering zal worden toegekend, ofschoon hij geenszins voorstander van te ver uitgebreide volkssouvereiniteit is. Met de inrigting der Eerste Kamer kan hij zich vereenigen. — Wat het *eerste* ontwerp betreft, zoo kan hij zich daarmede vereenigen; ofschoon hij moet opmerken dat, wat de zelfstandigheid der provinciën aangaat, deze niet door, maar vóór de Grondwet is ontstaan. Het regt van vereeniging kan hij, zoo als het daar ligt, wel aannemen; vooreerst is het de erkenning van een bestaand regt; ten tweede zal de uitoefening bij de wet geregeld worden; de ondervinding zal leeren of daarin genoegzame waarborg gelegen zij; wij leven nu eenmaal in een tijd van waarborgen, en daarom zal spr. er niet meer van zeggen; maar zooveel is zeker, dat hij twee gewigtige aanbevelingen heeft voor de aanneming dier bepaling, namelijk het gezond verstand zijner medeburgers die hem ten waarborg strekt tegen misbruik en het vertrouwen op de Regering, dat zij, bij on-

verhoopt misbruik, het gezag zal weten te eerbiedigen. En nu wil hij niet in 't algemeen, en daarom ook niet hier om mogelijk misbruik te keeren, het regt zelf wegnemen; want zulk een beginsel acht hij hoogst verkeerd. Wil men dat, zoo verbiedt dan den mensch te gaan, uit vrees dat hij valle; verbiedt hem te zijn uit vrees dat hij slecht zij.

De heer *Sloet* zegt hier bij de beraadslagingen twee vragen gedaan te hebben, *eerstelijk* welke thans zijne verpligtingen waren, en *ten tweede* of de voordragten, Grondwet geworden, aan de begeerte en het heil der Natie zullen voldoen? Wat het *eerste* betreft, spr. mag geene veranderingen in de voordragten wenschen. Hij is slechts geroepen deze goed te keuren of te weigeren. Hij mag betreuren dat er geene veranderingen in kunnen worden geragt, maar hij moet zich onderwerpen, en zich bepalen met openlijk uit te komen voor de gronden van zijn uit te brengen votum. Die gronden zullen afhangen van de tweede vraag, of de voorgestelde Grondwet aan de begeerte en het heil der natie voldoet? Zich die vraag voorstellende, doet het den reden. leed te moeten verklaren dat hij meer verwacht had, inzonderheid wat betreft de vaststelling van beginselen, welke tot bezuiniging en vereenvoudiging kunnen leiden. Zoo veel is er in den loop van dit jaar gebeurd, troonen zijn omvergeworpen, de meest eerbiedwaardige instellingen zijn met voeten getreden, alle welvaart en geluk is daarbij op het spel gezet. Het eerlijke en bedaarde Nederlandsche volk heeft dat voorbeeld echter niet gevolgd. Het heeft wenschen getoond, het verlangde zijne minderjarigheid afgeschud te zien. Op de eerste roepstem van den Koning, echter, waarbij eene ruime herzien. wordt toegezegd, op de benoeming van vrijzinnige ministers, juicht datzelfde eerlijke volk, en blijft het rustig afwachten. God geve, zegt spr., dat het zoo blijve! Maar hoe groot ook zijne bewondering voor dat volk zij, moet men niet uit het oog verliezen dat *twee* gronden tot dien staat van zaken hebben medegewerkt, en dat daaraan de algemeene rust toe te schrijven is. Zij zijn 1°. de hoop op vereenvoudiging en bezuiniging, de afschaffing van alles verslindende staatsinstellingen, ten einde daardoor tot eene vermeerdering van lasten te komen; en 2°. de meerdere deelneming aan het bestuur door eigen verkiezingen, het verdwijnen van dat heir van ambtenaren, de billijke vrijheid van Godsdienst en onderwijs, en de afschaffing van bureaucratie en centralisatie. Is, vraagt spr., bij de voordragten aan deze billijke wenschen voldaan? Hij moet dit ontkennend beantwoorden. Met uitzondering van het hoofdstuk waar het geldt het geëerbiedigd hoofd van den Staat, vindt men geen enkel punt van bezuiniging. Men belooft veel door de wet te zullen regelen. Maar een nutteloos staatsligchaam wordt behouden, nutteloos vooral bij eene ontbindbare Kamer en een verantwoordelijk ministerie. Men blijft hechten aan de Eerste Kamer, waarbij de ernstigste aristocratie, die van het geld, zal voorzitten, met uitsluiting van het talent en van alle anderen. Voor oorlog zullen dezelfde millioenen schats verslonden worden, omdat men is blijven hechten aan het stelsel van militie en schutterij, in plaats van, op het voorbeeld van anderen, eene algemeene landweer, goed ingerigt, daar te stellen, en eene ongeoorloofde belasting af te schaffen. Ook eene gewenschte vereeniging van provincien heeft men achterwege gelaten. Daardoor toch zou alle provincialismus vervallen zijn, en allen slechts één belang hebben. Thans is dit *ad calendos graecas* verschoven en de *sinecure* van ambten en bedieningen bevestigd. Ook omtrent de regterlijke magt zal de wet bezuiniging daarstellen. Maar waarom niet dadelijk dat beginsel aangenomen en den tijd bepaald?

Maar, vraagt de redenaar, welke zullen de gevolgen van de aanneming der voordragten zijn? Zal daardoor rust en eenheid heerschen, zullen de grieven weggenomen worden? Laat men, zegt hij, het oogenblik niet miskennen. De neiging van het volk is vooral verbetering en vereenvoudiging van instellingen, en daardoor vermindering van lasten. Maar hij moet billijk zijn. Heeft hij de gebreken aangewezen, er is veel goeds tot stand gekomen. Hij wijst op de regtstreeksche verkiezingen, de vrijheid van godsdienst en onderwijs, het natuurlijke regt van vereeniging. Spr. vermeent de invoering van dit goede niet te mogen voorbijzien en het aan zijn vaderland onthouden, ook omdat dit leiden kan tot eene geleidelijke breedere herziening. Welke stem hij zal uitbrengen, blijft thans nog in het onzekere. Dit alleen kan hij zeggen, dat als hij zal afstemmen, hij dit zal doen zonder vrees voor de toepassing, omdat hij vertrouwt op het bezadigd verstand zijner landgenooten, die weten dat alleen door orde en rust welvaart kan heerschen.

Indien hij daarentegen goedkeurt dan zal dit geschieden, omdat, door de invoering van veel goeds, een krachtig bestuur te gemoet zal gekomen worden om, door vereenvoudiging en bezuiniging den verwikkelden finantielen toestand des vaderlands te verbeteren, eene bankbreuk te verhoeden, en tot eene betere herziening te geraken. Spr. eindigt met de woorden, welke elk, die het wel met zijn land meent, zal beamen: «God zegene mijn Vaderland en den Koning!»

(Nog eenige sprekers voeren het woord; voortzetting der beraadslaging op morgen.)

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 2 October.

Het *Staatsblad* n°. 56 behelst het besluit van den 25 Sept. ll., betreffende eene uitbreiding der vrijstelling, verleend bij de reglementen voor de loodsen en bakenmeesters op de Lek en de Waal.

— De *Staats-Courant* van heden deelt mede het Koninklijk besluit van den 22 September ll., houdende de algemeene voorwaarden, waarop voortaan de verkoop van 's rijks domeinen, ingevolge de wet van den 29 Augustus 1848 (*Staatsblad* n°. 39), zal plaats hebben.

— Bij Koninklijk besluit van den 23 September ll., n°. 30, is aan den heer *R. H. Esser*, op zijn daartoe gedaan verzoek, verleend eervol ontslag uit zijne betrekking van gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden, onder toezegging van pensioen, en in diens plaats *ad interim* benoemd Jhr. *J. J. Rammelman Elsevier*, thans koloniale secretaris, majoor, commandant van de corpsen schutterij en landstorm te Curaçao.

— Heden middag ten 3 ure 48 minuten is H. K. H. mevrouw de prinses *van Oranje* met den spoortrein naar Amsterdam vertrokken, om van daar de reis voort te zetten naar Arnhem, alwaar H. D. den nacht zal doorbrengen, om vervolgens morgen ochtend, met de stoomboot naar Mannheim te vertrekken. Het verblijf der prinses te Stuttgard zal, naar men verzekert, eenigen tijd duren.

— Aan den hoogleeraar *F. A. W. Miquel* is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid der commissie van administratie over de gevangenissen te Amsterdam en in zijne plaats benoemd Mr. *J. J. Splittgerber*, regter in de regtbank te dier stede.

— Het kiezerscollegie heeft heden tot leden van den stedelijken raad benoemd, de heeren *P. A. Sonnaville*, *G. J. Scheurleer*, *F. M. Schmolck*, Mr. *J. G. A. Clant* en Mr. *H. van Straalen*.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal is bijeengeroepen, om op Maandag, den 9 October aanstaande, te vergaderen.

— Heden, (Maandag) zal in *den Ouden Doelen* het diner van de leden der dubbele Tweede Kamer der Staten-Generaal worden gehouden.

— In de residentie is aangekomen en aan het *Hôtel de Bellevue* afgestapt, de heer *John Jay*, koerier, met depêches van de Vereenigde Staten voor Parijs, Rome en Napels.

— Gisteren morgen zijn met den eersten spoortrein van hier naar Amsterdam vertrokken de manschappen van het regiment grenadiers en jagers, die dienst genomen hebben voor het Oost-Indische leger. De toevloed van bloedverwanten en toeschouwers, die bij het vertrek tegenwoordig waren, was zeer groot. Bij het voorbij stoomen langs den weg, ging er een levendig gejuich op, en werd hun een hartelijk vaarwel toegeroepen.

— In de op den 28 dezer gehoudene buitengewone vergadering van de Staten der provincie Zeeland, is tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ter vervulling van de, door het ontslag van den heer Mr. *J. de Backer* ontstane vacature, bij eene tweede stemming, met 25 van de 34 stemmen, gekozen: de heer Mr. *J. J. Slicher van Domburg*; en zulks nadat Jhr. *P. D. van Citters* en de heer Mr. *Ph. van den Broecke*, welke bij twee vorige stemmingen, opvolgelijk, de volstrekte meerderheid van stemmen hadden bekomen, vooa de op hen uitgebragte keuze hadden bedankt.

Buitenlandsche berigten.

Duitschland. — *G. Struve* moet reeds door den krijgsraad gevonnisd zijn, men meent, ter dood; doch deswege wordt de bevestiging nog te gemoet gezien.

Constanz is door oostenrijksche en beijersche troepen bezet.

In het badensche is het thans rustig.

Het is thans stellig, dat Dr. *Hecker* te Bremen naar Amerika is scheep gegaan.

Oostenrijk. — Men meldt uit Weenen, dat aan het leger bevel tot aflegging van den eed aan de staatsregeling is toegezonden.

— Uit Hongarye meldt men, dat de beslissing aldaar nadert; *Jellalich* is tot Stuhlweiszenburg voortgerukt, op acht mijlen van Buda gelegen.

Italie. — Het schijnt, volgens de *Presse*, dat de regering van Sicilie de goede engelsch-fransche diensten volstrekt niet zal aannemen.

Twee zwitsersche regimenten die de Koning van Napels naar Sicilie wilde zenden, hebben geweigerd zich op marsch te begeven. Men ziet eene beweging te Napels te gemoet.

De Piemontsche courant spreekt wederom, en zeer bepaald, de tijdingen tegen dat de wapenstilstand voor vijf en veertig dagen zou verlengd worden.

Te Livorno is het volk den 23 September naar het stadhuis gegaan en heeft gevraagd dat het mogt worden toevertrouwd de sterkten der stad, ten gevolge van het binnenrukken der sardinische troepen te Toscane, bestemd naar Pisa en Lucca. Het stedelijk bestuur heeft aan het volk ten antwoord gegeven, dat de *Gonfaloniere* reeds naar Florence vertrokken was, om te verkrijgen, dat de troepen der bondgenooten naar de grenzen van Toscane zouden vertrekken en niet in de binnensteden zouden blijven; en dat zoodra de uitslag dier zending bekend was, men aan het volk een bepaald antwoord zou doen weten.

Oostenrijk heeft in navolging van Piemont? getracht om in Venetie te doen stemmen tot eene *vermenging* van de provinciën met zijne erfelijke Staten, om zich met dat document te kunnen vertoonen bij de conferentiën die geopend zullen worden, en te doen gelooven dat Venetië er genoegen in neemt om oostenrijks te blijven. Udina, Belluna, Vicenca hebben geweigerd; maar de gezantschappen van Padua, Verona en Treviso, hebben, naar men zegt, uit vrees, geteekend. Dezelfde pogingen zijn in Istrie beproefd, maar alle vertegenwoordigers hebben eenparig een formeel *neen* uitgesproken. Overigens gold het niet alleen eene vereeniging met Oostenrijk, maar met het Duitsche Verbond.

Pruissen. — De wet tot bescherming der persoonlijke vrijheid ziet thans het licht. Eene inhechtenisneming mag, uitgezonderd het geval van vergrijp op heeterdaad, slechts krachtens een schriftelijk en gemotiveerd bevel des regters geschieden. Ieder beschuldigde moet binnen de 24 uren kennis dragen van de redenen zijner inhechtenisneming en hem de gelegenheid gegeven worden dwaling op te helderen. De woning is onschendbaar, met de gebruikelijke uitzonderingen.

— Naar men meldt, is thans men met de inrigting eener gewapende pruissische zeemagt zoo verre gevorderd, dat nog in dit jaar een eskadertje aan de oostkust van het eiland Rugen zal kunnen worden vereenigd.

— De regering zal het besluit der nationale vergadering tot afschaffing van de doodstraf niet uitvoeren, tot nadat in Frankfort over hetzelfde gewigtig onderwerp beslist is.

— Het blijft thans te Berlijn rustig, doch de linkerzijde der Kamer verstaat zich altoos met de hevige clubs, die zoo ver zijn gegaan, van een dankadres aan de barricade-stichters van Frankfort te zenden.

Denemarken. — Uit Koppenhage wordt van den 25 berigt, dat men aldaar niet gezind is, in eenig opzigt toe te geven aan het verlangen der nationale vergadering van Duitschland, nopens het wijzigen van enkele bepalingen van den wapenstilstand. — De koning heeft aan het leger de verzekering gegeven, dat hij nimmer in de verdeeling van het hertogdom Sleeswijk zal toestemmen. — Men ziet in geheel Denemarken met groote belangstelling de houding te gemoet, die de Rijksvergadering, welke tegen den 5 October is bijeengeroepen, zal aannemen.

Frankrijk. — De nationale vergadering heeft de beraadslaging over de constitutie voortgezet en de artikelen 21 tot en met 26, betreffende de wetgevende magt, aangenomen. Nadat reeds bepaald was, dat deze aan ééne vergadering opgedragen zal worden, is nu vastgesteld, dat het getal vertegenwoordigers 750 zal bedragen, of 900 bij herziening der constitutie; de bevolking zal den grondslag der verkiezingen uitmaken en deze zullen regtstreeks en algemeen zijn; alle welke bepalingen nagenoeg zonder discussie werden aangenomen; niemand verzette zich tegen het voorstel der algemeene verkiezingen.

De vergadering zal om de drie jaren geheel vernieuwd worden.

Er blijft nu geene gewigtige beraadslaging over de staatsregeling meer over dan over de verkiezing van den president. Men denkt, dat ook daaromtrent de voorstanders der algemeene verkiezing de meerderheid zullen hebben.

— De *Constitutionnel* is begonnen het werk van den heer *Thiers*, over den *eigendom*, mede te deelen. In de voorrede van dit werk, zegt de schrijver, onder anderen: «Daar de maatschappij in Frankrijk thans tot dien staat van zedelijk verderf gekomen is, dat de natuurlijkste, de blijkbaarste, de meest algemeen erkende denkbeelden in twijfel getrokken, stout geloochend worden, zij het mij vergund, dezelve te bewijzen als of zij zulks behoefden. 't Is eene omslagtige en moeijelijke taak; want er is niets omslagtiger, niets moeijelijker dan het klaarblijkelijke te willen bewijzen.»

Met kracht komt de schrijver tegen de leeringen van de communisten en socialisten op, en roept uit, dat de Franschen het voorbeeld der Hollanders moeten volgen, die, als de worm aan hunne dijken knaagt, naar de dijken snellen, om hun land voor ondergang te behoeden. Zoo moeten allen, die het wel met de maatschappij meenen, toesnellen om deze te behouden.

— Den 29 September is te Bourges en te Toulouse een democratisch gastmaal gehouden. Dat te Toulouze is vergezeld gegaan van omstandigheden en demonstratiën die de rust bedreigen; zie hier in 't kort wat er is voorgevallen.

De prefect die, 's morgens, op het plein van 't Capitoul vooraf wilde protesteren tegen hetgeen bij den maaltijd zou voorvallen, staat op om een toast in te stellen: «Aan de nationale vergadering!»

Naauwelijks zijn die woorden uitgesproken of er doet zich een hevig gemor hooren; de woorden: «Neen! weg! weg daarmêe!» weêrklinken van verscheidene kanten.

Dat is niet alles: een burger staat op en brengt den toast «aan den generaal *Cavaignac*!»

Het hooren van dien naam wordt beantwoord met kreten, uitjouwing en gefluit; de burger die den toast heeft ingesteld wil voortgaan: «Aan den broeder van *Godefroy Cavaignac*!» zegt hij; maar het gefluit, de uitjouwingen, de kreten verdubbelen.

En de prefect, de maire en adjuncten, de rector, agenten van het gezag, waren *officiëel* tegenwoordig; zij hebben eene lijdelijke houding aangenomen en niet begrepen dat het hun pligt was zich te verwijderen, ten einde door een dadelijk vertrek te protesteren tegen de beleedigingen der nationale vergadering en 't hoofd van het uitvoerend bewind aangedaan.

De avond bekroonde op eene waardige wijze, hetgeen in den namiddag op den *Boulingrin* was voorgevallen. Na afloop van den maaltijd, begaven de burgers, die het banket hadden bijgewoond, zich op weg, en werden door eene tallooze menigte nieuwsgierigen gevolgd. De maire bewees de kiesche oplettendheid om dit gedeelte van 't programma op te luisteren door de tegenwoordigheid der sappeurs en van de muzijk der nationale garde, die aan 't hoofd der menigte gingen.

De straten van Toulouse hebben gedurende dien tijd onophoudelijk weêrgalmd van de kreten: *leve Barbès! leve de bergpartij! leve Robespierre! leve Marat! leve de guillotine!* Men sprak deze afschuwelijke bedreigingen uit: *Dood aan de rijken! dood aan de priesters!* enz. Eindelijk werden die afgrijsselijke kreten afgewisseld door die van: *Weg met Cavaignac! weg met de nationale vergadering!*

Dit gebeurde nu heeft in de nationale vergadering weêrklonken. De zitting dier vergadering van 30 September is namelijk eene der onstuimigste geweest sedert het bestaan der republiek van Februarij. De heer *Denjoy*, ter tribune geroepen uit hoofde van interpellatiën aan den minister van binnenlandsche zaken, geeft verslag van 't geen bij den maaltijd van Toulouse is voorgevallen, zoo als wij het hierboven meêdeelen. Hij zegt vervolgens: «Ik vraag het u, mijne heeren, wat hebben de volken moeten denken, wien het tooneel van zulk eene ergernis gegeven wordt. Wil men onze jeugdige republiek ingang doen vinden door haar op zulke wijze te Toulouse of te Parijs voor te stellen. (Kreten aan de uiterste linkerzijde. Hevig geschreeuw: *tot de orde! tot de orde!* — Ter regterzijde: *stilte! stilte!*) Wil men dus, ik herhaal het, de republiek door de bedreiging met muntpapier, met revolutionnaire middelen (gemor ter linkerzijde) en ongetwijfeld, omdat hij die het einde verlangt ook de middelen wil, in 't einde met de guillotine. (Op deze woorden ontstaat eene hevige woeling op de banken der bergpartij, onverstaanbare kreten verdooven de stem des redenaars.)

Verscheidene leden komen van de hoogste banken van 't halfrond naar beneden, onder hevige bewegingen en bedreigingen en geven hun voornemen te kennen om de tribune te bestormen, waar de redenaar, kalm en met gekruiste armen, het onweêr tart. Andere leden van de regterzijde komen op hunne beurt van boven om hunne ambtgenooten tot bedaren te brengen en ze tegen te houden, en 't was bijna tot eene vechtpartij gekomen.

De voorzitter zet zijn hoed op en doet twee deurwaarders aan elke zijde van den redenaar plaatsen, om te beletten dat men hem overvalle.

Langzamerhand komt de storm tot bedaren; nadat de zitting gedurende tien minuten geschorst is, gelukt het aan de deurwaarders de vertegenwoordigers op hunne plaatsen te doen terug keeren: de zitting wordt hervat.

In bijzondere brieven uit Parijs van 30 September, komt het volgende voor omtrent de verkiezingen:

«*Lodewyk Bonaparte* begint zijn rol te spelen op eene wijze die meer sluwheid dan grootheid en vaderlandsliefde aan den dag legt, want men moet niet meenen dat het ernst is met zijne gematigdheid. Hij onthondt zich van stemming over eenig belangrijk vraagstuk. Hij is noch voor noch tegen eene of twee kamers geweest, niet voor of tegen de in vrijheidstelling van *Raspail*. Zulk een stelsel benadeelt niemand en strekt om al de partijen beet te nemen.

«De heer *de Lamartine* heeft bepaaldelijk zijne betrekkingen tot den heer *Ledru-Rollin* afgebroken. Het blad *le Bien Public* laakt de demonstratie van Toulouse en vordert voor het platte land de wezenlijke bevoegdheid om de staatkundige regten uit te oefenen.

Het verzoek tot invrijheidstelling van *Raspail* zal ter geschikter tijd worden aangeboden. Men verzekert dat de heer *Guizot* zich als candidaat wil stellen voor Bordeaux.»

— Er bevindt zich op dit oogenblik te Parijs een persoon, die op een enkelen dag meer bezocht wordt dan het hoofd van het uitvoerend bewind en het gansche kabinet in een week. Hij kan echter noch over eervolle onderscheidingen of winstgevende postjes beschikken. Van zich zelven heeft hij geen halven cent, want hij wordt gehuisvest, gevoed en gekleed ten koste der republiek. Zeer eenvoudig van zeden, houdt hij zich te vreden met één bediende, dien hij ook aan de edelmoedigheid van den Staat te danken heeft. Ook niet zijne kleeding, bestaande uit een rood rokje en een matrozenbroek; niet zijn gezellig onderhoud, want hij spreekt niet; noch zijne beleefdheid, want hij heeft vrij ruwe manieren, en men moet zich gelukkig achten, indien hij zich verwaardigt de hand te bieden; zijn aangezigt haalt op verre na niet bij dat van *Apollo*; in een woord, niets aanlokkelijks zult gij bij hem vinden; maar de gansche zaak komt hierop neêr, dat de persoonaadje is een aap van de Zuidkust van Afrika, een volbloed jocko. Nu moet men weten, dat een Franschman, tien uren ver zou loopen om een aap of een varken uit Barbarijen te zien.

Te midden der ernstige staatkundige bekommeringen van den toestand, van de materiële moeijelijkheden om in dagelijksche behoeften te voorzien, kan hij toch wel een' dag vinden om dien te slijten voor den toegang tot het paleis van den aap *Chempanzé*. Maar het fransche volk heeft behoefte om zich elke week met iets of met iemand bezig te houden. De helden van het oogenblik zijn *Chempanzé* of *Bonaparte*.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.